

Otthonunk az Egyház

Péceli Római Katolikus Egyházközség

11/10/2013

Elektronikus változat VIII/35

LELKISÉG

KI VOLT SÁNDOR ISTVÁN?

Írta: Vatrğa Andrásné Ilike - Forrás: wikipedia

„Október 9-én a Szentatya megbízásából a boldogok sorába emelte Angelo Amato bíboros, a Szenttéavatási Kongregáció prefektusa Sándor Istvánt, a Váci Egyházmegyes szalézi szerzetes testvért. Nemcsak a ministránsoknak és a hitoktatóknak, hanem az ifjúság nevelésével foglalkozóknak is méltán lehet a példaképe.

Gyermekkora Szolnokon

Sándor István az I. világháború első évében, 1914-ben született Szolnokon. Édesapja, Sándor István, a MÁV-nál dolgozott segéd munkásként. A szegényes körülmények ellenére az édesanya, Fekete Mária, gondos nevelésben részesítette Istvánt, valamint a később született két testvérét, Lászlót és Jánost. István az elemi iskola négy osztálya után 1924 és 1928 között polgári iskolában tanult, majd 1931-ig a szolnoki M. Kir. Fa és Fémipari Szakiskolában, ahol kitanulta a vasesztergályos és rézöntő szakmát. Ezután egy ideig rakodómunkásként, majd vasesztergályosként dolgozott.

A Szalézi rendben

1936. elején felutazott Pestre, hogy nyomdászszakembernek képezze ki magát a Szalézi rend rákospalotai nyomdájában. Itt szerzetes-jelöltként (aspiránsként) hamarosan bekapcsolódott a szaléziak gyermeknevelő munkájába, főként ministránsokkal foglalkozott. Fél év elteltével kérte a felvételét a noviciátusba. A rendtartományi tanács először két év próba-

Plébánia száma:

28/610-282

Honlapunk:

<http://www.pecel.vaciegyhazmegye.hu/>

Címünk:

[plebania.hirlevel@gmail](mailto:plebania.hirlevel@gmail.com)

Szerkesztők!

időt javasolt, tekintve hogy ki kell töltenie az aspiránsi időt, és figyelembe vették azt is, hogy nyomdászinas tanulmányait is fejezze be először. Ez utóbbit 1938 márciusában teljesítette. Ezért a noviciátust csak 1938-ban kezdte meg Mezőnyáradon, azonban besorozták katonának, és 1939 augusztus 30-án kezdte újra a noviciátust. Az egy év noviciátusi időt követően 1940 szeptember 8-án tette le az első, ideiglenes szerzetesi fogadalmat.

1942-ben szalézi kiségitő testvérként sorozták be a hadseregbe. Híradósként és távírásként vett részt a világháborús harcokban, Délvidéken, Erdélyben, Felvidéken, sőt a Don-kanyarban is szolgált. Bátor magatartásáért kitüntették. A doni vereséget követően csapattestét fokozatosan nyugatra vonták, így végül Németországban érte a háború vége, ahol 1944-ben amerikai fogságba került.

Tevékenysége a kommunista diktatúra alatt

A fogságból hazaérve 1945 tavaszától újra a Clarisseumban, a rend nyomdájában dolgozott (1949-ben szerezte meg a nyomdász mesterlevelet), de emellett aktívan kivette a részét a gyermekek és fiatalok keresztény szellemű neveléséből, főként mint a keresztényszociális elveket a gyakorlati életbe átültetni kívánó KIOE (Katolikus Ifjúságunk Országos Egyesülete) rákospalotai csoportjának a vezetője.

Ezt a tevékenységét folytatta akkor is, amikor 1946 nyarán belügyminiszteri rendelettel hivatalosan betiltották az KIOE-t. Ez év július 24-én örökfogadalommal kötelezte el magát a Szalézi rendben. 1948 őszén letette a nyomdászi mestervizsgát. A Clarisseum kiváló lehetőséget nyújtott az ifjúsági nevelő munkához, hiszen ebben az intézményben nem csak a rendi nyomda a Don Bosco Nyomda talált helyet, hanem elsősorban az a nevelőotthon, amelyet még 1882-ben alapított gróf Károlyi Sándorné (sz. Kornis Clarisse) árvaházként. A létesítményhez tartozott egy nagy park és cserkészotthonként szolgáló ház is. 1925-től egészen 1950 tavaszáig működött itt a szaléziak fiúnevelő intézete, ahová árvákat és a legszegényebb családok gyermekeit fogadták be.

1950-ben az állam betiltotta a szerzetesrendek működését, az erőszakos felosztatás a Szalézi rendet is érintette. Sándor István kezdetben sekrestyésként tudott elhelyezkedni, de emellett tovább folytatta, immár illegalitásban, az ifjúsággal való foglalkozást: kirándulásokat, magánlakásokban összejöveteleket szervezett, és hittant tanított.

1949-ben, amikor az ÁVH besorozott állománya egy részéből három hónapos kiképzést követően létrehozták az egy-két száz fős pártórséget, ebbe előszeretettel válogattak be árvaházban felnőtt fiatalokat. Így történt, hogy Sándor István tanítványi közül is bekerültek néhányan a pártórség tagjai közé, és volt, aki továbbra is tartotta Sándor Istvánnal a kapcsolatot.

1951. február végén a hatóság tudomására jutott Sándor István illegális tevékenységének egy része, ezért titokban figyelni kezdték. Miután egy jóakaró bizalmasan értesítette erről Sándor Istvánt, a rendi vezetőség megszervezte számára a külföldre menekülést. Hamis útlevelemel már a nyugati határ közelében járt, amikor úgy döntött, inkább vállalja akár a vértanúságot is, de nem hagyja magukra a reá bízott fiatalokat.

Budapestre visszatérve, hogy letartóztatását elkerülje, Kiss István álnéven a Persil Művek dolgozója lett, és bejelentés nélkül lakott egyik rendtársa lakásában. A Persil gyárban végzett nevelő munkájáért „népnevelő elismerést” kapott.

A „pártórség-per”

1952-ben egyrészt kitudódott, hogy Kiss István neve alatt valójában Sándor István rejtőzik, másrészt az Államvédelmi Hatóság tudomására jutott az is, hogy a legfőbb pártvezetők védelmét el látó őrség egyik tagja aktív kapcsolatban áll vele, az illegális tevékenységet folytató szerzetessel.

Ebben olyan súlyos vétket láttak, hogy államvédelmis tisztek izgatása ürügyén 1952 július 28-án letartóztatták. A börtönben többször összeverték, de nem tudták beismerő vallomásra kényszeríteni. A hetekig tartó kihallgatásokat követően 15 társával együtt (kilenc ÁVH-s pártkatona, öt katolikus pap, illetve két civil, köztük egy 15 éves gimnazista lány) bíróság elé állították. A Budapesti Hadbíróóság 1952. október 28-30. között tartott szigorúan titkos, zárt tárgyaláson hozta meg az ítéletet:

A gimnazista lány nyolc évet kapott; négy főt, köztük Sándor Istvánt, kötél általi halálra ítélték, a többieket 5-15 (összesen 125 év) börtön-büntetéssel sújtottak. (Később az egyik halálra ítélt büntetését életfogytiglanra változtatták.) Sándor István és két társa kegyelmi kérvényét 1953. március 12-én elutasították. A halálos ítéleteket három hónap múlva, 1953. június 8-án hajtották végre. Családja a letartóztatást követően hosszú ideig sem-mit sem tudott sorsáról. Csak 1955-ben kapott az édesapa értesítést, miszerint gyermekét demokráciaellenes szervezkedésért halálra ítélték, az ítéletet pedig végrehajtották.

Emlékezete

Szülővárosában, a Belvárosi Plébániatemplom urnatemetőjében jelképes urnahelyet alakítottak ki az emlékére, mivel eddig nem lehetett teljes bizonyossággal kideríteni, hol temették el, bár legnagyobb valószínűséggel a rákoskeresztúri temető 301-es parcellája rejti hamvait. Kiállítással, filmvetítéssel, utcanévadással és emléktábla-avatással teszik emlékezetessé Sándor Istvánt, az 1953-ban kivégzett, mártír sorsú szalézi szerzetes boldoggá avatásának október 19-i kihirdetését szülővárosában, Szolnokon – közölte kedden Máthé György, a Váci Egyházmegye szolnoki kerületének esperese. A krakkói Isteni Irgalmasság tiszteletére épült bazilika altemplom részében kialakí-

tott magyar kápolna falát díszítő, magyar szenteket ábrázoló mozaik képek mellett felsorolt nevek között Sándor István neve is szerepel neve Salkaházi Sára, Kaszap István, és Bódi Magdolna társaságában A katolikus egyház Sándor Istvánt vértanúnak tekinti, mivel hitéért vállalta a halált. 2006. május 24-én egyházmegyei szinten megindították a boldoggá avatási eljárást, 2008-tól a Vatikánba került az ügy, a Szenttéavatási Ügyek Kongregációja folytatta az eljárást. Ferenc pápa 2013. március 27-én engedélyezte Sándor István boldoggá-avatási dekrétumának a kihirdetését. Boldoggá avatásának időpontja: 2013. október 19.

Vö. még:

Forrás: http://hu.wikipedia.org/wiki/S%C3%A1ndor_Istv%C3%A1n_%28szerzetes%29

és:

<http://beta.mno.hu/belfold/nem-egy-eltevedt-golyo-volt-sandor-istvanrol-a-tol-z-ig-1190214>

A SZENTMISE SZÁNDÉKAI		
<i>november 11-től, november 17-ig</i>		
Nap	Idő	Szándék
Hétfő	8 ⁰⁰	Süle család élő és † tagjai
Kedd	8 ⁰⁰	† Édesanya
Csütörtök	8 ⁰⁰	† Góbor Ferenc és felesége Anna, † Berezvai Ferenc és élő családja és † Gerendés Tiborné Anna
Péntek	8 ⁰⁰	† Édesanya
Szombat	17 ³⁰	Molnár és Tösmagi család † tagjai
Évközi XXXIII. vasárnap	8 ³⁰	† Zeller János és felesége Eszter
	10 ⁰⁰	† Ágnes

KÖZÉRDEKŰ INFORMÁCIÓK:

- Két éves felkészülés kezdődik a bér málkozásra. (Feltételek többek között: betöltött 16 életév, szentmisén való rendszeres részvétel, folyamatos hittanra járás és plébániai szolgálat.) Felnőttek és azok a fiatalok, akik nem ifjúsági hittanosok félfogadási időben Burger Ferenc plébánosnál jelezzék bér málkozási szándékukat.
- Baba-mama klub indul kéthetente csütörtök délelőtt 9-11-ig a kápolnában. Következő alkalom: 2013. november 21.
- Az Olajfa közösség új csoportot indít. A következő találkozó november 23-án délután 4-kor lesz a hittanteremben.

KIADJA A MAGYAROK NAGYASSZONYA KATOLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG, PÉCEL.
 Felelős kiadó: Burger Ferenc • Szerkesztőbizottság: Burger Ferenc, Varga Ili., Dévai Zoltán.
 Az újságba szánt írásokat a következő e-mail címre várjuk: plebania.hirlevel@gmail.com
 Az írások tartalmáért a szerző nevével vállalja a felelősséget!

www.pecel.vaciegyszazmegye.hu